

2005.

2005. november 24.

KOVÁCS KÁLMÁN KAKASOKRÓL ÉS KÖLTSÉGEKRŐL

Az informatikai és hírközlési miniszter - egyben az SZDSZ ügyvivője - úgy látja: mivel a kormányoldalon még nem rögzült eléggé a „digitális szemléletváltás”, az informatikai területen támad legkönnyebben az ellenzék. KARÁCSONY ÁGNES interjúja.

- Mi zavarja Kóka Jánosban?

- Semmi.

- Állítólag pártgyűlésen ön azt mondta, az SZDSZ megfeledkezett egyik legfőbb liberális értékéről, a szolidaritásról, szinte csak a gazdasági versenyképesség mozgatja a szabad demokratákat. Felteszem: újdonsült „neoliberális szónokuk”, Kóka előretörését bírálta.

- Pedig nem. Arra akartam föl hívni a figyelmet: a „dübörgő gazdaságból” még nem következik a társadalom egészének jóléte. S a választási program készítésekor ne felejtjük el: az SZDSZ mindig is összetartozó fogalmaknak tekintette a versenyképességet, a szolidaritást és az esélyegyenlőséget. Megérte, hogy fölvettem. Az SZDSZ honlapján már új szlogen szerepel: szabadság, verseny, szolidaritás.

> Különböznem nem csodálkoznék, ha mégiscsak Kókának üzent volna. Ugyanis a gazdasági miniszter olykor „túldinamizálja” magát, nyíltan vagy burkoltan kritizál olyan minisztériumokat, amelyekhez bizonyos fejlesztések is tartoznak. És hát informatikai „multimúltja” miatt különösen közel áll hozzá az ön tárcája.

- Kóka János megjelenése azoknak a számát növelte a kormányzatban, akik elkötelezettjei a modernizációnak. És ez nem rossz. Nem kell már „magányosan” harcolnom, akad társam, akivel sok kérdésről egyet gondolunk. Másrészt eltérőek a gyökereink, érdekviszonyítási pontjaink, ami nem baj. Mögöttem azért ott van a magyar liberális párt másfél évtizedes

története is. Döntéseimben gyakran eszembe jut, vajon mit szólna most Solt Ottilia vagy Kis János. Amúgy minek titkolni: a rivalizálás csak addig inspiráló, amíg nincs negatív következménye.

> Például az, hogy esetleg a gazdasági minisztériumhoz kapcsolnák az „infoterületet”?

- Szó nincs erről.

> Ön tette nemrég témává, hogy vonjanak össze tárcákat...

- Pontosítsunk. Azt már régóta mondogatják a szabad demokraták: „olcsóbb államot.” Én pedig mindig hozzáfűzöm: meg kell teremteni hozzá a feltételeket, elsősorban az elektronikus közigazgatást, a papírmentes ügyintézését. Több az adminisztratív feladat az uniós csatlakozás óta, de nem biztos, hogy az a követendő irányelv: ha fontos egy terület, találjunk ki hozzá minisztériumot. Hatékonyabb megoldás a szakmailag egymáshoz kapcsolódó területek összevonása és az „elektronikus kormányzás”. Az információs társadalomra stratégiaileg lehet építeni. Azt javasoltam: erősítsük az informatikai tárcát. Léphetünk előre úgy is, hogy az infrastruktúra fejlesztését az információtechnológiára alapozzuk. Vehetünk olyan informatikai irányt is, amely egyesíti a kutatásfejlesztést, innovációt, uniós politikát. Vagy épp bevonja a gazdasági szférát.

>• Vagyis Kóka minisztériumát csatolná az ön tárcájához?

- Csak „elvi” irányokat fogalmaztam meg.

> S mit szólt Kóka?

- Nem kérdeztem. Abban mindenki egyetért: hatékony államigazgatás szükséges. Nem az az érdekes, ki esne ennek „áldozatául”.

>- Némi ellentmondást látok a felvetéseiben. Ha az elektronikus közigazgatás megvalósul, nem épp az önálló informatikai minisztérium válik feleslegessé?

- Azért még nem tartunk az „információs Kánaánnál”, erre várni kell legalább tizenöt-húsz évet. De elindult valami, s a következő esztendő modernizációs politikáján múlik, hogy az informatika a magyarországi gondolkodás és fejlesztések középpontjába kerül-e. Ha úgy tetszik: én ezért küzdök.

>• Csakhogy a tervezett jövő évi költségvetés azt mutatja: „számszakilag” kevésbé lényeges a kormányzat számára az informatikai minisztérium.

- Nemcsak a „papírról” nehéz átváltani a digitális alapra.

> Úgy érti: a fejekben van a hiba?

- Azt mondom: a költségvetés gondolkodásmódjában nehéz áttérni arra, hogy a gazdasági növekedést a versenyágazatok lendülete határozza meg. A mi területünkön nem a „támogatási politika” a legfontosabb. A Fidesz-időkben például számítógépeket osztogattak tanároknak, ám hiányzott az informatikai kormányzati program: világviszonylatban akkor nálunk volt a legmagasabb a mobiltarifa, s jócskán kellett fizetnünk az internetes hozzáfér részért is. Mi azzal nyitottunk: elbontjuk az akadályokat a verseny elől. Nem attól függ egy minisztérium „súlya”, hány milliárdot oszt szét. Hanem hogy hány milliárd fölött „gazdálkodik”. Az informatikai tárca a magyar GDP 16 százalékát befolyásolja: egy-egy szabályozási döntésünk százmilliárdokat rendezhet át a piacon. Összevetésül: a magyar agrárium a GDP-nek 3 százalékát sem teszi ki, de a tárca 400 milliárd forintot költhet támogatásokra.

>• Lehet, hogy az érdekérvényesítésével van gond?

- Kétségtelen, a kormányzati munka sokszor lobbikérdés is. Biztató jel: a rendszerváltás óta most először van olyan miniszterelnökünk, aki számítógépet használ. És a jövő évi költségvetésben 100 milliárd forintot - másfélszer többet, mint az előző esztendőben ^- különítettek el informatikai fejlesztésekre más tárcánál.

> Csakhogy ehhez nincs köze az Ön minisztériumának.

– Nem baj. Ez az összeg is az információs társadalom kialakítását szolgálja. Tényleg nem hiszem, hogy a kakas ereje a „szemétdomb” méretén múlik, sokkal inkább azon: milyen hatása van annak, amit kukorékol. Mi elmondhatjuk, kormányzati ciklusunk idején épült ki a szélessávú infrastruktúra: nem országzászlót, hanem „világhálót” vittünk 2530 településre, ami 80 százalékos lefedettséget jelent. Minden iskolában működik már internet, ezzel európai mércével mérve is az elsők közé kerültünk. Tény az is: 2002 vége óta háromszor több a számítógép a családokban.

> Ugyanakkor azt is ön nyilatkozta: a honi háztartások 65 százalékában nincs internet, s többségük nem is igényli.

- Különféle kutatásokat készítettünk arról, hogyan látják a magyar fogyasztót a piac egyéb szereplői. Kiderült: a hazai vásárló rendkívül nehezen változtat a szokásain. Ha kávé, többnyire Omnia, ha felvágott, akkor még mindig párizsi, ha sajt, természetesen trappista. De amikor eljutunk oda, hogy váltunk, nem aprózzuk el. Gondoljon csak a mobiltelefonra: a nagy „robbanás” után hirtelen kilencmillió készülék kelt el, s ma már szinte mindenki mobilozik - nemzedékektől függetlenül. Most vagyunk az internetes boom előtt: másfél-két év múlva a háztartások több mint a felében szélessávú internet lesz.

> Én is készítettem felmérést: 2002 óta egyike a leggyakrabban bírált minisztereknek, „kedvenc” célpontja a fideszes Rogán Antalnak, aki nemcsak a „kakaóbiztos” számítógépek kapcsán kérdezte meg öntől, mikor mond le.

- Pontosan érzékeli az ellenzék: az informatikában nagyon gyorsan lehet elérni olyan eredményt, amely átforgalmazhatja az egész társadalmat, beleértve a jövő generációit. Nem érdeke a Fidesznek, hogy a mostani kormányzat „zsebelje be” a sikert. És hát kifogtam Rogán Antalt, aki nemcsak az egyik legügyesebb fideszes politikus, hanem az informatikai bizottság elnöke is. Ráadásul az ellenzék, sajnos, azt is látja: mivel a kormányoldalon még nem rögzült eléggé a „digitális szemléletváltás”, a politika nem erősítette meg ezt a területet, itt lehet talán a legkönnyebben támadni.

> De a független ÁSZ is kitért arra jelentésében: ön egyedi döntésekkel 3,2 milliárdot osztott szét, s a pénz útja nehezen nyomon követhető a tárca nyilvántartásában. Ez pedig megint „adalékul” szolgált ellenzékieknek, hogy „korrupciógyanús, ügyleteket” emlegessenek.

- De ilyen „ügyeket” nem talált nálunk sem az ÁSZ, sem a Kehi. Arról csönd volt eddig: 2002 óta tizenkét ÁSZ-jelentés készült a tárcáról, ám sosem vontak le személyi vagy jogi konzekvenciát. Miközben a számvevőszék csak ebben az évben körülbelül harminc esetben kezdeményezett felelősségre vonást költségvetési szerveknél. Ami az „egyedi döntéseket” illeti: tizenegy alkalommal nem emelt kifogást az ÁSZ. Csupán a legújabb jelentésben tüntették föl úgy, mintha azokról miniszterként egyedül határoztam volna, holott továbbra is kizárólag minisztériumi — tudományos, kutatási - programhoz rendeltük a pénzt.

>• Ön volt az „üvegsebtörvény” egyik szószólója. Nem gondolja, hogy már csak ezért sem adhat „hivatkozási alapot” az ellenzéknek: lám-lám, az állam ellenőrei pont az ön tárcájánál hiányolják a közpénz átlátható útját?

- Szívem szerint több szerződést is föltennék a netre, de csak azokat lehet, amelyeket a törvény kötelezővé tesz. Ezért is küzdöttünk a liberális elvű információszabadság-törvényért, amellyel tovább nyitottuk az „átláthatóság”

kereteit: január 1-jétől még több közérdekű információ kerülhet a nyilvánosság elé. Egyébként azt még az ellenzék sem vetette szemünkre, hogy az információs szabályozásban bármit is elrontottunk volna.